

Vragen aan Jos Kruit

Hebben jullie de neerslag van februari goed vast kunnen houden (voor de droge periode nadien) of grotendeels weg moeten laten lopen omdat boeren het land op moesten kunnen in maart?

Ja en nee. Begin maart werd de situatie zo nat dat vooral op de lage plekken in vooral de beekdalen er inundatie optrad. Daar hebben we de zeer hoge stuwstanden tijdelijk verlaagd naar streefpeil. Op de hoge zandgronden van de Horst was dit minder aan de orde en hebben we de stuwen wel zeer hoog laten staan. Voor alle gevallen geldt als de waterlopen weer vol water staan en gaan stromen de stuwen het water, ook al staan ze zeer hoog, het water niet kunnen tegenhouden en er afvoer optreedt. Wel is het zo dat door de droge voorgeschiede nis er minder water is afgevoerd omdat eerst de bodem verzadigd moest worden, dan het grondwater werd aangevuld om vervolgens weer afvoeren te hebben in waterlopen. Op de Maashorst is dat herstel er nooit echt gekomen en is er nauwelijks water afgevoerd

De punten beneden streefpeil zijn locaties waar je gewoon onvoldoende water beschikbaar hebt (vrij afwaterend)? Dus stuw wel hoog, maar toch geen water?

Klopt, bij droogval staan de stuwen wel hoog zonder dat er water tegen de stuw staat. De stuw laten we hoog staan voor als er wel water zou komen en we het dan tegenhouden.

Heeft de conserveringsmarge (verhoogde waterstand) ook significante verbetering van de grondwaterstanden opgeleverd?

Dat inzicht hebben we nog niet. Wel weten we uit veldervaringen dat met stuwen heel hoog laten staan de directe omgeving natter wordt en je de afvoer vertraagd. Dat moet een positief effect hebben op het grondwater zonder dat te hebben berekend. Eerdere modelstudies hebben uitgewezen dat als we alle waterpeilen zouden verhogen dat een positief effect heeft op de grondwaterstanden.

Hoe reageren de boeren op de hogere peilen?

Er is onder boeren een zeer groot draagvlak voor de hoge peilen die we hanteren. Nauwelijks klachten van boeren en er zijn heel wat boeren die vinden dat het nog wel wat hoger kon. Boeren hebben ook belang bij voldoende water en deze droge jaren heeft dat inzicht alleen maar vergroot.

Wat doen jullie in de oranje waterlopen voor vis? (rood = zelf doen, groen = door derden laten doen, wat bij oranje?)

Bij oranje oordeelt een ecooloog van het waterschap ter plekke wat de juiste handelwijze moet zijn.

Ik snap dat je kunt beschouwen als "geen spijt maatregel" in zo'n droge periode, maar je neemt wel meer risico op wateroverlast (bij hoosbuien) en om dat te verantwoorden heb je ook inzicht nodig in de winst (namelijk: verbetering grondwaterstand / aanvulling grondwatervoorraad).

Hoe we ons peilbeheer doen ook als er dreiging is van hoosbuien hebben we vastgelegd in de Nota Peilbeheer. Voorop staat voldoende water voor een komend groeiseizoen zonder daar halsstarrig in te worden. Kortom, is de situatie (lokaal) zo nat dan zullen wij daar op anticiperen. Dan doen we niet meer vooraf met veilige lagere peilen maar achteraf of zo laat mogelijk. We nemen dus meer risico

Met het verplaatsen van zeldzame vissen naar andere sloten en stroompjes, zullen de vissen dus in andere stromingen gaan leven. Blijft die verdeling van zeldzame vissen dan up-to-date gehouden na verplaatsingen van vissen?

We hopen op deze manier dat de vissen vanuit die andere waterlopen zich weer over het gebied gaan verspreiden.

Brabantbreed is bestuurlijk wel gezegd dat we hoog willen stuwen en maximaal water vasthouden, maar dat we wateroverlast en schade daarbij accepteren is in ons bestuur bij mijn weten niet besloten?

Daar zijn bij mijn weten nog geen besluiten over genomen. Dat zal zowel Brabantbreed als intern de afzonderlijke waterschapen nog wel voor discussie gaan zorgen. Wel zie ik steeds meer het besef doordringen dat droogteschade velen malen groter is dan natschade.

Levert het opzetten naar conserveringsmarge geen klachten op, zoals trapschade door vee?

We hebben tot nu toe geen klachten gekregen. Hier en daar wel een verzoek of de stuw tijdelijk iets lager kan. En de conserveeringsmarge zetten we vooral in op de hoge zandgronden. Kenmerkend van die gebieden is dat water daar makkelijker infiltreert. En het is de afgelopen zo droog dat die gebieden nooit echt nat meer zijn geworden.

Hoe gaat jullie bestuur om met grotere risico op wateroverlast door droogtmaatregelen? wordt schade vergoed of is het pech voor wie die overlast heeft (omdat voor maatschappij gunstiger ivm minder droogteschade)?

In 2018 was risico op wateroverlast nog een thema dat zeer leefde bij ons bestuur, nu is dat stukken minder. Wel werken we met criteria hoe om te gaan de droogtmaatregelen en wordt het spannender dan zullen we intensiever in gesprek gaan met DB. Sinds 2018 geven we het DB maandelijks of iedere 2 weken een update van de situatie en de maatregelen. Doordat het zo droog is in 18,19 en 20 is dat risico nooit echt aan de orde geweest. Wel een punt om rekening mee te houden.

Die rij-platen in de slootjes. Zijn die blijvend?

Nee, tijdelijk. Het is aan de boer of hij ze laat staan.

Opzetten van peilen hoe verhoudt zich dat tot wateroverlast. Zie het beeld van snelweg A2 onderwater.

Als wij juist op de hoge gronden het water met hoge stuwstanden meer tegen weten te houden zou je kunnen stellen dat helemaal benedenstrooms bij Den Bosch (A2) er minder risico is dat die onder komt. En als we weer in zo'n situatie komen dat er zoveel afvoer is dat de A2 onder dreigt te lopen zitten we in een hoogwater calamiteit. Dan hebben we het niet meer over droogtmaatregelen.

Wat is de invloed van het verhogen van de waterpeilen op het kwelwater?

We zijn er bewust van dat als je in kwelgebieden de peilen te hoog opzet je die kwel juist kan "onderdrukken". Het is de afgelopen jaren zo bizar droog dat juist de kwelstromen wegvallen. We willen maximaal infiltreren in de infiltratiegronden zodat de kwelgebieden meer gevoed worden. Een belangrijke voorwaarde is wel dat er voldoende regen valt. De neerslagtekorten van de afgelopen 3 jaar zijn zo fors dat de grondwaterstanden zo laag zijn en kwelgebieden minder kwelwater hebben.

Wordt er eigenlijk niet te veel grondwater onttrokken. Want opzetten is niet alleen de oplossing. Je hebt altijd een beetje bodemberging nodig om overlast te voorkomen.

Alle facetten moeten bekeken worden, ook de grondwateronttrekkingen. Of er te veel wordt onttrokken kan ik niet zeggen, dat is aan de politiek. Wel geeft een waterbalans inzicht. En voor het droge zomer halfjaar van 2018 is die voor Aa en Maas zo dat verdamping voor een verliespost zorgt van 424 mm, grondwateronttrekking door boeren 35 mm en afvoer via onze waterlopen 75 mm.